

Sanctus

Et elektronisk magasin der beskriver liberal katolsk kirke

100

Når du ser symbolet >>> kan du klikke for at læse mere

LKK I DK FYLDER 100 ÅR

Af Biskop Jan

>>> LÆS MERE

Den 7. juni 2025 er det 100 år siden Otto Viking blev præsteviet. En enestående plante i Danmarks spirituelle og religiøse have blev plantet. Dermed begyndte en uafbrudt tradition med liberalkatolske messer og undervisning i esoterisk kristendom.

HVORFOR SYNGER VI?

Af Kenneth Christensen

>>> LÆS MERE

Lige siden LKK blev grundlagt har sang haft en fremtrædende betydning i kirkens gudstjenesteliv. Dette har vi arvet fra de store religioner før os, som alle har haft sang integreret i deres åndelige liv. Men hvorfor egentlig - det er jo ikke alle som synes, de er i stand til at skabe musikalske frembringelser, så englens synger (med).

Reserver tid i kalenderen

6-10 august 2025

Den teosofiske bevægelse fylder 150 år

Da **liberal katolsk kirke** er udgået fra den teosofiske impuls, er vi naturligvis også en del af denne festivitas.

Under mottoet *historie - tradition - fornyelse* vil Teosofisk Forening, Fællesfrimureriet, liberal katolsk kirke og Den Gyldne Cirkel markere dette jubilæum ved en fælles fem-dages sommerskole, hvor LKK har hele dagen den 9/8.

Arrangementet finder sted: Den Gyldne Cirkel, Sonnerupvej 25, 3300 Frederiksværk. Prisen er 300 kr. pr. dag eller 800 kr. for alle 5 dage

[Se det spændende program her](#)

Sommer retreat

Som omtalt i sidste nr. af Sanctus afholdes der økumenisk sommer retreat i Västra Götaland til juni. Hermed følger det lovede link til programmet.

[European Eumenic Summer Retreat 9/6 - 12/6 2025](#)

PROGRAM APRIL-JULI

PROGRAM FOR DE ENKELTE KIRKER

- >>> Biskop CW Leadbeaters Kirke
Jyllinge
- >>> Maria Magdalene Kirke
Hillerød
- >>> Sankt Gabriels kirke
Århus
- >>> Sankt Maria Kirken
Ålborg
- >>> Frederiksberg Kirkecenter
Frederiksberg

Liberal katolsk kirke i Danmark fylder 100 år

Af biskop Jan.

Dette markerer en enestående milepæl for en kirke, der siden Otto Vikings præsteordination den 7. juni 1925, bæres af ildsjæle, fællesskab og dybt åndeligt engagement. Netop denne dag er begyndelsen på vores kirkes historie i Danmark og den særlige energi og det esoteriske verdenssyn, som Otto Viking bringer med sig, lever stadig videre som en del af kirkens åndelige fundament.

Gennem et helt århundrede bidrager mange mennesker med tid, kærlighed og indsats for at bære, nære og videreføre kirkens liv og virke. Dette sker i åndelig kontinuitet med det fundament og den vision, som skabes af kirkens første biskopper, og som biskop Otto i høj grad deler. Jeg mener, det er vigtigt at fremhæve, at netop dette oprindelige fundament fortsat bærer kirken i Danmark i dag.

Jeg mærker stadig den samme levende inspiration, som brændte ved kirkens begyndelse. Vi fejrer 100 år med taknemmelighed – og ser med håb og styrke mod fremtiden.

Et århundrede med åndelig vækst – forankret i kirkens rødder og fundament

For at belyse liberal katolsk kirkes udvikling og betydning i Danmark fremhæver jeg i det følgende en række centrale historiske nedslag. Artiklen er bygget op omkring disse nedslag for at vise, hvordan kirken i Danmark er blevet formet og præget gennem tiden, med afsæt i det fundament, der blev lagt ved kirkens begyndelse, og som stadig bærer vores kirkes identitet i dag.

Mange andre nedslag kunne også være valgt, men netop disse har jeg udvalgt, fordi jeg mener, at de viser, hvordan kirken i Danmark opbygges gennem konkrete begivenheder, personers engagement – og ikke mindst med støtte fra engle og Kristuskræfterne, som står bag kirkens virke helt fra begyndelsen. Samtidig vidner de om en vedvarende troskab mod de grundlæggende biskoppers vision for kirken – en vision, der stadig fungerer som indre kompas for kirkens retning i Danmark. Disse nedslag fungerer derfor som pejlemærker for den åndelige og organisatoriske vækst, der finder sted gennem kirkens 100-årige historie.

I 1925 får Danmark besøg af den første hollandske biskop Mazell, der forretter både dåb og konfirmationer i Aalborg, København og Nakskov, hvor Otto Viking ordineres til præst. Efter besøget i Danmark fortsætter Mazell til Sverige, som derfor ligeledes fejrer 100 års fødselsdag i år. Mazell blev selv konsekreret som biskop i 1924 i Huizen, Holland, af kirkens to grundlæggende biskopper James I. Wedgwood og Charles W. Leadbeater.

Biskop Mazells esoteriske indsigt – som fundament for kirken i Danmark

Biskop Mazell er dybt forankret i et esoterisk verdensbillede. Han betragter reinkarnation, karma og bevidst samarbejde med højere åndelige kræfter som naturlige elementer i kirkens lære. For Mazell er mennesket ikke alene, men indfældet i et større, kosmisk samspil med engleriger og netop dette samspil står centralt i hans tilgang til kirkeligt arbejde.

Han ser liberal katolsk kirke som et levende tempel for åndelig vækst og tjeneste, hvor Kristus virker gennem sakramenterne, og hvor liturgien – når den udføres bevidst – for alvor åbner for englenes nærvær og åndelig forvandling. Kirken er for ham ikke blot en institution, men et redskab for menneskets udvikling og for Kristi virke i verden.

Biskops Mazells engagement i både Teosofisk Samfund og LKK gør ham til en vigtig brobygger mellem de to bevægelser og hans syn præger Otto Viking dybt. Ved Otto Vikings præsteordination bliver Mazells åndelige idealer og hans forståelse af, hvad kirken er, en del af fundamentet for liberal katolsk kirke i Danmark.

Biskopperne Mazell, Wedgwood og Leadbeater

Huizen – en kilde til åndelig arv i Danmark

Den 19. august 1927 bliver Jørgen Winde præsteordineret af præsiderende biskop James I. Wedgwood i Huizen i Holland. Nu har Danmark to præster: Otto Viking og Jørgen Winde. Det er vigtigt at understrege betydningen af denne åndelige arv, som også Jørgen Winde bringer med sig tilbage til Danmark.

Hans præsteordination i Huizen forbinder ham med den samme kilde som Otto Viking – en levende tradition, der udgør en del af kirkens grundlæggende fundament, hvor ceremoni, bevidst tjeneste og menneskets bevidsthedsudvikling er tæt forbundne.

Allerede i 1924 er Huizen et centrum for liberal katolsk kirkes åndelige træning under biskop Wedgwoods ledelse. Her underviser han kommende præster – blandt dem Otto Viking – i ceremoniernes indre betydning. Fokus er på et bevidst, oplyst gruppesamarbejde, hvor deltagerne sammen udfører det ceremonielle arbejde som redskab for energimæssig transformation, og hvor musikken fungerer som et bærende åndeligt værktøj.

Denne arv sætter naturlige spor i den måde, de udøver deres præstetjeneste på, og den bliver til en integreret del af liberal katolsk kirkes fundament i Danmark – et fundament, der stadig er nærværende i kirkens virke i dag.

Otto Vikings bispekonsekration – en historisk og åndelig milepæl

Et år efter krigens afslutning, den 30. juni 1946, bliver Otto Viking bispekonsekreret i Tillitse på Lolland af biskopperne Pigott, Bonjer og Vreede – en begivenhed af stor betydning for Danmark som nu for første gang får sin egen biskop. Bispekonsekration markerer ikke blot et organisatorisk skifte, men et åndeligt vendepunkt, hvor Danmark træder fuldt ind i sin egen rytme og rolle inden for liberal katolsk kirke.

Biskop Bonjer

Biskop Pigott

Biskop Vreede

Otto Vikings konsekration 1/7 1946

Pigott, Bonjer og Vreede: Åndelige vejvisere for LKK i Danmark

De tre biskopper, der konsekreter Otto Viking, har hver især en vigtig rolle i den internationale liberal katolske kirke og bringer stor åndelig tyngde med sig til Danmark.

Biskop Pigott er præsiderende biskop. Han overtager dette embedet efter James I. Wedgwood og leder kirken med sin teologiske klarhed og dybe forankring i kirkens indre liv. Han underviser i og styrker den esoteriske kristendom og liturgiske tradition. Dette er en undervisning, som stadig er en del af grundlaget for kirkens virke i Danmark.

Biskop Bonjer har sin base i Holland og arbejder særligt med liturgiens betydning for åndelig fordybelse og fællesskab.

Biskop Vreede har en særlig tilknytning til Huizen i Holland – som nævnt det tidlige centrum for LKKs liturgiske og esoteriske træning – og er en af kirkens bærende kræfter. Han fungerer som præsiderende biskop for liberal katolsk kirke fra 1971 til 1983 og spiller en central rolle i videreførelsen af kirkens åndelige og ceremonielle arbejde i Europa. Han er kendt for sit engagement i uddannelse af præster og for at fremme kirkens åndelige dybde. Vreede har også et tæt samarbejde med de første danske præster, herunder Otto Viking og Jørgen Winde, og han spiller en aktiv rolle i at understøtte kirkens udvikling i Danmark efter krigen, hvor alt ligger stille.

De tre biskoppers deltagelse i Vikings bispekonsekration er derfor ikke blot en ceremoniel handling, men også en åndelig overlevering og en fortsættelse af det arbejde, som kirkens grundlæggende biskopper har skabt – og som nu for alvor, gennem biskop Otto, slår rødder i Danmark. Samlet set markerer Pigott, Bonjer og Vreedes tilstedeværelse et stærkt åndeligt løft af det danske kirkearbejde. Deres deltagelse planter ikke blot en dybere åndelig forankring i Danmark, men viderefører også den forståelse af kirkens formål, som de grundlæggende biskopper bar frem og formulerede i Principforklaringen.

Niels Peter Selander – En central skikkelse i LKK's historie

Præst Niels Peter Selander er en central skikkelse i kirkens spirituelle udvikling, en vigtig inspirator for mig og mange af kirkens præster, og en markant figur i udformningen af LKK's praksis. Med sin dybe forståelse for kirkens indre arbejde er Niels Peter velbevandret i Martinus' kosmologi, teosofi og esoterisk kristendom.

Et af hans særlige bidrag til kirken i Danmark er hans indgående forståelse for ceremoniel magi samt årskredsløbets symbolske og energimæssige betydning. Hertil kommer hans eminente formidlingsevner, som gør ham i stand til klart og levende at udtrykke, hvad LKK er for en kirke – både i åndelig, teologisk og praktisk forstand.

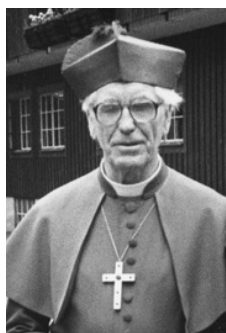
Niels Peter Selander

Musikkens betydning for det åndelige arbejde er også et centralt element i Niels Peters virke. Han ser musikken som bærer af en dyb åndelig og energimæssig virkning, og hans arbejde med at integrere musikken i kirkens indre liv udgør et vigtigt bidrag, som fortsat lever videre i kirkens praksis i dag.

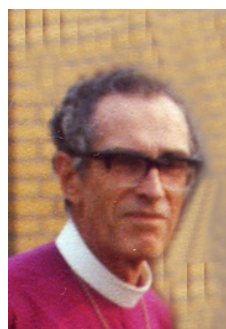
Hans engagement og spirituelle dybde præger en hel generation af præster og styrker kirkens indre liv og uddannelsesgrundlag. Niels Peter Selander ordineres påskedag, den 30. marts 1969, af biskop Sigfrid Fjellander og udnævnes umiddelbart efter til ansvarshavende præst i København.

Fire åndelige søjler – Biskopper der former LKK i Danmark

Liberal katolsk kirkes udvikling i Danmark bæres frem af stærke åndelige personligheder, som tjener kirken med visdom, dybde og lederskab. Særligt de regionalbiskopper, der har ansvar for Danmark, spiller en naturlig rolle i at forme kirkens liv, struktur og indre praksis. Hver enkelt af disse biskopper kan med rette fortjene en selvstændig artikel, men af hensyn til pladsen sammenfatter jeg her fire vigtige skikkelser, som på hver deres måde er bærende søjler i kirkens åndelige og organisatoriske virke i Danmark. Jeg har den dybeste respekt for alle, der har bidraget til kirkens udvikling, og jeg erkender, at en kort beskrivelse som denne ikke yder fuld retfærdighed til deres indsats.

Børge Søgaard konsekreres til biskop den 3. juli 1972 og fungerer som regionalbiskop frem til 8. august 1982. Han besidder et stort spirituelt format og er en central skikkelse – ikke blot i liberal katolsk kirke, men også i Teosofisk Samfund og Fællesfrimureriet. I sit arbejde og sin undervisning forbinder han sin store esoteriske visdom med det ceremonielle arbejde og præger kirkens åndelige liv markant. I sin tid som biskop sætter Børge tydelige spor i kirkens udvikling og medvirker til at styrke dens fundament – både organisatorisk og åndeligt.

Tom Degenaa konsekreres til biskop i Hjørring den 8. august 1982 og overtager embedet som regionalbiskop efter Børge Søgaard. Biskop Tom er en mand med en dyb åndelig forankring og et varmt, favnende nærvær, som gør ham i stand til at møde mennesker med åbenhed og lydhørhed. Biskop Tom er samtidig en drivkraft bag indførelsen af kvinders mulighed for at blive ordineret til præster og arbejder utrætteligt for ligestilling i kirkens tjeneste. Han fungerer som regionalbiskop frem til 13. april 1996, hvor hans virke videreføres af Kai Jørgensen.

Biskop Kai konsekreres i Haag den 13. april 1996 som ny regionalbiskop for Danmark. Han er en meget vidende og belæst mand, og hans spirituelle indsigt kommer tydeligt til udtryk i hans undervisning. Jeg har selv haft privilegiet at blive undervist i liberal katolsk kirkes lære af biskop Kai i mine unge år, hvilket har haft stor betydning for min egen udvikling.

Vi er åndeligt set alle forbundne med Otto Viking, men særligt for biskop Kai er biskop Otto en dybt inspirerende person. Gennem hele sin tjeneste lader biskop Kai sig lede af det eksempel og den åndelige dybde, som biskop Otto bærer frem i kirkens første tid. Biskop Kai viderefører denne vision for liberal katolsk kirke og arbejder aktivt for at styrke den fælles forståelse af kirkens mission blandt præster og menighederne. Han fungerer som biskop frem til 27. oktober 2007.

Biskop Uffe Børjesen, konsekkreres i København den 24. juli 2010 og træder ind i embedet med et dybt engagement i kirkens ceremonielle liv og indre virke. Biskop Uffe er et dybt spirituelt menneske med blik for samspillet mellem traditionens dybde og kirkens fremtid. Med sin indsigt og åndelige tyngde inspirerer han med tanker og nærvær, der får betydning for den måde, kirkens videre vej betragtes og formes på. Han bidrager med visdom i både undervisning og forvaltning af kirkens opgaver i en tid, hvor kontinuitet og fornyelse må gå hånd i hånd.

En levende arv

Det er naturligvis vanskeligt at fremhæve enkelte personer frem for andre. Mange, både nulevende og afdøde, har ydet en betydningsfuld indsats for kirken og fortjener i høj grad anerkendelse. Dette er blot et lille udpluk af de mange mennesker, der gennem 100 år har båret, bygget og nærret Liberal katolsk kirke i Danmark. Med dyb taknemmelighed ser jeg tilbage – og med håb og styrke ser jeg fremad.

Må kirkens lys fortsat brænde klart i de næste 100 år.

Links:

Følgende to links leder til optagelser med Niels Peter Selander.

Det første er en video, hvor han fortæller om liberal katolsk kirke:

<https://www.youtube.com/watch?v=Pjp2IHnSnwk>

Det andet er en podcast, hvor han spiller fortæller om sine musikimprovisationer:

<https://www.youtube.com/watch?v=Zx6fQOHQmyc>

Tilbage til starten af bladet

Hvorfor synger vi?

*“Og hen over den begravede Stad flyve Himlens Fugle, de smaa og de store;
de pippe og de synge, som de kunne det, hver Fugl med sit Næb.”*

Igennem 100 år har de liberalkatolske tjenester, de såkaldte *sangmesser*, været kendetegnet af at alle synger med på salmer og liturgiske tekster. Det er *ikke* således at præsterne kan nøjes med at *fremstige* sine passager og menigheden læne sig tilbage og lade et professionelt kor synge for sig. Alle synger (i princippet) med for deres lungers fulde kraft. Og sådan har det været igennem hele kristendommens historie og i religionerne der gik forud. Der har altid været en fornemmelse af at sang er englenes sprog, og da vore tjenester er lagt an på et samarbejde med dem, er det kun naturligt, at vi bestræber os på at tale deres sprog.

I Vestkirken understøtter et orgel heldigvis sangen, men i Østkirken er instrumenter forbudt, så derfor bliver der stillet ekstra krav til sangen. Dette betyder at kirkesangen, man kan opleve i ortodokse kirker, som fx i Ukraine, Serbien eller Armenien er af en tårnhøj kvalitet. Ortodokse præster måles endog på deres sangpræstationer. En præst, der har har forrettet en veludført gudstjeneste får at vide, at han har *sunget godt*.

I LKK bliver der ikke stillet samme krav til præsterne, som endog kan vælge om de vil fremsige teksten ved offertoriet eller messe sig igennem. Dog er størstedelen af sangmessen sunget. En sjælden gang kan man dog opleve en *stille messe*, hvor alting fremsiges. Det er nok især ved fromesserne julemorgen og alle sjæles morgen, hvor en præst kan afholde tre messer - midnatsmesse, fromesse og sangmesse - samt ved en *missa privata*, at der kan afholdes stille messe. For sensitive og messevandte personer vil dette dog fremstå som en lidt flad omgang.

Dette skyldes især den kendsgerning, at sang tiltrækker yderligere åndelige hjælpere ud over de engle, der hidkaldes under tjenesten. Ligesom der er stemningsforstærkende devaer, som tiltrækkes af dufte, levende lys eller af skønhed - eller af rod og snavs for den sags skyld - er der devaer, som tiltrækkes af sang og den energi, som denne skaber. Og dette handler ikke om at synge rent og ramme alle tonerne lige i øjet, men om at lukke op for energigennemstrømningen i de fysiske og ikke-fysiske legemer. Englene er large og kan godt håndtere det, hvis tonerne er ramt ved siden af.

Munkene fra Heiligenkreuz kloster i Østrig toppede hitlisterne i 2008

Sangens virkning på det fysiske niveau

Også uden for spirituelle og religiøse kredse har sang altid haft en fremstående betydning. Man har sunget ved gilder i forbindelse med høsten, ved fester i arbejderbevægelsen, ved familiefester og jubilæer, på højskoler - kort sagt ved alle større og mindre begivenheder i livet. Sang er et udtryk for samhørighed. Dette gør vi sammen, nu. Efter man har sunget vil man ofte have en god følelse i kroppen. Og det er der en række gode grunde til.

Sang lindrer stress

Stress er desværre blevet den nye folkesygdom, hvis langtidsvirkninger kan være meget alvorlige. Der kan være mange forskellige grunde til, at man rammes af stress, og ved at måle niveauet på stresshormonet kortisol, vil lægen kunne konstatere, om man er stressramt. En forskningsresultat fra 2015 viste imidlertid, at sang sænker niveauet for kortisol og kortison betragteligt. Hvis man føler sig stresset, vil man derfor med fordel kunne bryde ud i sang, og måske undgå, at man i stedet for bryder ud i gråd.

Sang styrker immunsystemet

En af kroppens forsvarsmekanismer mod udefrakommende trusler er stoffet immunglobulin A, som beskytter tarme og lunger, og et andet forsvar bidrager signalmolekylerne cytokiner, som hjælper immunsystemet med at bekæmpe sygdom. Forskningsresultater har vist at sang både øger kroppens indhold af immunglobulin A og af cytokin. Sang kan således være som en daglig vitaminpille for immunsvaret.

Sang er smertestillende

Som et decideret alternativ til smertestillende medicin kan man prøve at synge, danse og tromme. Disse aktiviteter forøger frigivelsen af endorfin - en glædefuld og naturlig måde, at øge vores smertetærskel på. Folk der synger i kor eller til gudstjenester vil ofte fortælle at hovedpinen forsvandt i løbet øvelsen.

Bemærk i øvrigt, at i de undersøgelser, som er nævnt, har man haft en kontrolgruppe, som kun *lyttede* til sang og musik, og det havde ikke den nævnte gavnlige effekt på de omtalte stoffer i kroppen. Med andre ord, man må *selv* synge, hvis man vil opnå den gavnlige virkning.

Sang kan reducere snorken

Hvis man bliver vækket af snorken - egen eller partnerens - vil sang måske være en vej til bedre søvnkvalitet for både dig og dine nærmeste. Forskning tyder på at sang kan afhjælpe snorken og søvnnapnø - hvilket i øvrigt også gælder blæseinstrumentspil, hvor teknikken har meget til fælles med sangteknik. Det kan dog frarådes at spille på trompet om natten i stedet for at sove med mindre man bor alene og meget afsides.

Sang forbedrer lungefunktionen

Gennem vore lunger får kroppen det ilt, der er nødvendigt for at skabe energi. Sang øger iltniveauet i blodet og styrker åndedrætsmusklerne, hvilket kan være gavnligt for personer med astma eller andre lungesygdomme.

Sang giver en følelse af fællesskab og samhørighed

Som nævnt tidligere bringer fælles sang deltagerne nærmere hinanden, hvilket giver en følelse af samhørighed og glæde. En engelsk forskning har vist at fællessang skaber social inklusion og giver en større følelse af meningsfuldhed og velvære. Så vel kan det være dejligt at synge alene i badet, men den positive effekt af sang forøges væsentligt, hvis man synger med andre.

Sang kan muligvis forlænge livet

Hvis man tænker på hjerterytmen, så vil man almindeligvis tænke, at en stabil hjerterytme er det bedste. Men faktisk indikerer en højere variabilitet mellem hjerteslagene et mere robust helbred og mindre risiko for kronisk stress. Og sang har faktisk vist sig at øge hjerterefrekvensvariabiliteten.

Sang kan hjælpe gennem sorg

Mange sange handler om sorg, både den forbigående kærestesorg og om den mere eksistentielle sorg, når man har mistet en af sine kære. Sang kan nemlig hjælpe os med at bearbejde den emotionelle smerte, som adskillelse og tab medfører. Et 12 ugers forskningsprojekt har vist, at folk, sang i kor havde færre depressive symptomer, og at deres velvære blev opretholdt under sorgen.

Sang forbedrer mental sundhed og humøret

Under corona blev alsang for en stund reintroduceret under mottoet: "Man kan ikke være sur og synge samtidig - syng dig glad!" Ofte er sang og glæde da også forbundet, og en lang række studier har påvist, at fællessang styrker velværet, dæmper angst, forøger livskvaliteten, styrker modet og reducerer risikoen for depression.

Sang styrker hukommelsen hos personer med demens

Hvis man har familiemedlemmer, der er ramt af demens, kan man prøve at synge sange fra deres yngre dage for dem. Man vil herefter opleve, hvordan sangen fremkalder minder, der var forsvundet. Ofte vil de endda kunne huske sangteksterne, selv om alt andet er væk. Sådan vil glemte minder kunne trækkes frem igen. Et undersøgelse fra Alzheimer-fonden bekræfter sangens gavnlige virkning for mennesker med demens

Du kan forbedre din helbred og velvære

En række kontroversielle studier fra Syddansk Universitet kom frem til at religiøse mennesker har bedre helbred, både fysisk og mentalt; at de lever længere og føler større mening med livet; og at de lever længere. Gruppen bag studierne mener, at det er selve *troen*, der fordrer det gode liv og det gode helbred. Men ud fra ovenstående 10 punkter, vil jeg mene, at det nok i ligeså høj grad er den religiøse *praksis*, hvor mennesker synger sammen i forbindelse med andagter og gudstjenester, der har den gavnlige virkning på helbredet.

Et godt råd herfra er derfor, hvis du er interesseret i at styrke dit fysiske og mentale helbred, at deltage i fællessang - det kunne for eksempel være at deltage i liberal katolsk kirkes sangmesser. Her opnår man både effekterne af at synge sammen med andre, samtidig med at man ved, at deltagelsen har en særdeles gavnlig åndelig virkning - udadtil, såvel som indadtil.

Dertil kommer selvfølgelig, at samværet er ganske hyggeligt, hvilket har en yderligere gavnlig virkning.

Vi ses til næste sangmesse!

Tilbage til starten af bladet